

TREJSI
ŠEVALIJE

Dama i jednorog

Preveo
Nenad Dropulić

■ Laguna ■

Naslov originala

Tracy Chevalier

THE LADY AND THE UNICORN

Copyright © Tracy Chevalier 2003

Translation Copyright © 2012, 2016 za srpsko izdanje,
LAGUNA

Edicija LAGUNA UZ VAS

1. SNOVI O ZABRANJENOM VOĆU, Fatima Mernisi
2. PORUKA U BOCI, Nikolas Sparks
3. LJUBAV JE UŠETALA, Marisa de los Santos
4. OSLUŠKIVANJE SRCA, Jan-Filip Zendker
5. DAMA U PLAVOM, Havijer Sijera
6. SICILIJANAC, Mario Puzo
7. NESTAO ZAUVEK, Harlan Koben
8. PITANJA I ODGOVORI, Vikas Svarup
9. JEDAN DAN, Dejvid Nikols
10. DEVOJKA SA BISERNOM MINĐUŠOM, Trejsi Ševalije
11. SUZANIN DNEVNIK ZA NIKOLASA, Džejms Paterson
12. BADEM, Nedžma
13. NA PRVI POGLED, Nikolas Sparks
14. POSLEDNJA GETEOVA LJUBAV, Martin Valzer
15. DAMA I JEDNOROG, Trejsi Ševalije
16. SEĆAŠ ME SE, Sofi Kinsela
17. PANTERKA, Stefani dez Or

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Mojoj sestri Kim

I
PARIZ

Uskršnji post – Vaznesenje 1490.

NIKOLA DEZINOSANT

Glasnik je rekao da odmah pođem. Takav je Žan le Vist – očekuje da svi odmah urade ono što on kaže.

Tako sam i učinio. Na brzinu sam očistio četkice i pošao za glasnikom. Porudžbina od Žana le Vista znači hranu na stolu nedeljama. Samo kralj može da odbije Žana le Vista, a ja svakako nisam kralj.

S druge strane pak, koliko sam puta jurio preko Sene u Ulicu Di Fur i vratio se kući bez narudžbine? Nije Žan le Vist ćudljiv čovek – naprotiv, trezven je i strog kakav je nekad bio njegov voljeni Luj XI. I nema smisla za humor. Nikad se ne šalim s njim. Pravo je olakšanje izaći iz njegove kuće i otići u najbližu krčmu na piće, malo smeha i pipkarnja radi oporavka duha.

On zna šta hoće. Ali ponekad, kada dođem kod njega na dogovor o još jednom grbu koji će krasiti dimnjak, ili o boji za vrata kočije njegove žene, ili o malom komadu obojenog stakla za kapelu – ljudi govore kako Le Vistovih grbova ima koliko i konjske balege – on bi odjednom začutao, odmahnuo glavom i namršteno rekao: „Ovo nije potrebno. Ne treba da razmišljam o tako prizemnim stvarima. Idi.“ I ja bih otišao, osećajući grižu savesti, kao da sam ja kriv što sam

mu spomenuo ukrašavanje kočije, iako je zapravo on mene pozvao.

Već nekoliko puta bio sam u Ulici Di Fur. Nije to kuća koja ostavlja snažan utisak. Iako okružena prostranim poljima, sagrađena je kao da se nalazi usred grada. Sobe su uske i dugačke, hodnici mračni, štale preblizu – kuća uvek miriše na konje. To je kuća u kakvoj bi živela porodica koja je novcem prokrčila pristup na dvor – veličanstvena, ali na lošem mestu. Žan le Vist verovatno misli da je dobro prošao što ima ovakvu kuću da u njoj živi, ali dvor mu se smeje iza leđa. On bi trebalo da živi blizu kralja i katedrale Notr Dam, a ne van gradskih zidina, na močvarnim poljima oko crkve Sen Žermen de Pre.

Kad sam stigao, domoupravitelj me nije poveo u privatnu odaju Žana le Vista, sobu sa mnoštvom mapa na zidovima, gde Le Vist uz porodične poslove obavlja i svoje dužnosti prema kralju i dvoru, nego u Veliku dvoranu, u kojoj Le Vistovi primaju posetioce i priređuju gozbe. Nikada nisam bio u njoj. To je dugačka prostorija s velikim ognjištem u zidu naspram vrata i hrastovim stolom u sredini. Osim kamenog grba koji je visio na donjem delu dimnjaka i još jednog naslikanog na vratima, nije imala drugih ukrasa, mada je tavanica bila obložena ljupko izrezbarenim drvenim pločama.

Nije raskošno, mislio sam gledajući naokolo. Iako su šaloni bili otvoreni, vatra nije gorela i dvorana golih zidova bila je hladna.

„Ovde čekaj mog gospodara“, reče domoupravitelj buljeći u mene. U ovoj kući ljudi ili poštuju umetnike ili otvoreno pokazuju svoj prezir prema njima.

Okrenuo sam mu leđa i zagledao se kroz uzani prozor u tornjeve Sen Žermen de Prea. Neki kažu da je Žan le Vist uzeo ovu kuću kako bi njegova pobožna žena lako i često mogla da odlazi u crkvu.

Vrata iza mene su se otvorila i ja sam se okrenuo, spreman da se poklonim. Ali to je bila samo neka sluškinja; po drugljiivo se osmehnula videvši me napola savijenog. Ispravio sam se i gledao je kako ide po dvorani, a kofa joj udara o nogu. Kleknula je i stala da čisti pepeo iz ognjišta.

Je li to ona? Pokušao sam da se prisetim – bilo je mračno te noći iza štala. Bila je deblja nego što sam je se sećao, i smrknuta, stuštenih gustih obrva, ali lice joj je bilo ljupko. Vredelo je pokušati.

„Ostani još malo“, rekoh joj kad se nespretno uspravila i krenula ka vratima. „Sedi i odmori noge. Ispričaću ti priču.“

Ona se trgnu i stade. „Misliš, priču o jednorogu?“

To je ona. Zinuo sam da joj odgovorim, ali ona skoči pred mene. „Da li priča kaže kako je devojka zatrudnela i može da izgubi posao? Da li se tako završava?“

Zato se, znači, ovako ugojila. Okrenuo sam se prozoru. „Trebalo je da bolje pripaziš.“

„Nije trebalo da te slušam, eto šta je trebalo da radim. Trebalo je da ti iščupam taj tvoj jezik i nabijem ti ga u dupe.“

„Idi sada, hajde, budi dobra devojka.“ Zavukao sam ruku u džep, izvadio nekoliko novčića i bacio ih na sto. „Da imaš za bebu.“

Devojka mi priđe i pljunu mi u lice. Dok sam obrisao pljuvačku s očiju, već je bila nestala. Kao i novčići.

Malo zatim stigao je Žan le Vist, u pratnji Leona le Vjea. Većina naručilaca koristi trgovce kakav je Le Vje kao posrednike, da se pogađaju o uslovima, pišu ugovore, obezbeđuju početni novac i materijal i brinu se da posao bude obavljen. Već sam imao posla sa starim trgovcem, oko grba načinjenog za dimnjak, *Blagovesti* za odaju žene Žana le Vista i nekog obojenog stakla za kapelu njihovog dvorca pored Liona.

Le Vistovi mnogo cene Leona. I ja ga poštujem, ali ga ne volim. Potiče iz porodice nekadašnjih Jevreja. On to ne krije, ali koristi tu činjenicu u svoju korist, jer se i porodica

Žana le Vista mnogo puta menjala tokom vremena. Zato ceni Leona – obojica su počeli ni od čega i stvorili sebi ime. Naravno, Leon vodi računa da prisustvuje misi u katedrali Notr Dam najmanje dva-tri puta sedmično, kao što Žan le Vist dobro pazi da se drži kao pravi plemić, pa naručuje umetnička dela za svoju kuću, priređuje bogate zabave, klanja se svome kralju i brani ga.

Leon me je gledao i smešio se kroz bradu kao da mi na ramenu vidi majmuna. Okrenuo sam se Žanu le Vistu. „*Bonjour**, gospodine. Želeli ste da me vidite.“ Poklonio sam se tako nisko da mi je zabubnjalo u glavi. Nikad ne škodi duboko se pokloniti.

Donja vilica Žana le Vista liči na sekiricu, a oči su mu poput oštrica noža. Sada je preleteo pogledom po dvorani i zaustavio se na prozoru iznad mog ramena. „Želim da porazgovaram s tobom o porudžbini, Nikola Dezinasant“, rekao je povlačeći naniže rukave odore kakve nose pravnici – obrubljene zečjim krznom, tamnocrvene boje.

I ja sam pogledao po sobi, pazeći da mi se misli ne vidi na licu. Sa Žanom le Vistom najbolje je tako. „Šta imate na umu, gospodine?“

„Tapiserije.“

Primetio sam množinu. „Možda grbove vaše porodice s obe strane vrata?“

Žan le Vist načini grimasu. Zažalio sam što sam progovorio.

„Želim tapiserije preko svih zidova.“

„Svih?“

„Da.“

Još jednom sam osmotrio dvoranu, ovog puta pažljivije. Bila je dugačka najmanje deset, a široka pet koraka. Njeni zidovi bili su veoma debeli, od grubog, sivog domaćeg ka-

* Franc. dobar dan. (Prim. prev.)

mena. U jednom dužem zidu probijena su tri prozora, a polovinu jednog kraćeg zida zauzimalo je ognjište. Tkačima će biti potrebne godine da načine tapiserije za sve zidove.

„Šta želite kao temu, gospodine?“ Uradio sam nacrt jedne tapiserije za Žana le Vista – porodični grb, naravno. To je bilo jednostavno – samo sam povećao grb do veličine tapiserije i nacrtao oko njega malo zelenila kao pozadinu.

Žan le Vist skrsti ruke na grudima. „Prošle godine izabran sam za predsednika Suda pomoćnika*.“

To mi ništa nije značilo, ali znao sam šta treba da kažem. „Da, gospodine. To je velika čast za vas i vašu porodicu.“

Leon prevrnu očima ka izrezbarenoj tavanici, a Žan le Vist mahnu rukom kao da tera dim iz dvorane. Činilo se da ga ozlojeđuje sve što kažem.

„Taj uspeh želim da proslavim tapiserijama. Čuvao sam ovu dvoranu za posebnu priliku.“

Sada sam čekao.

„Naravno, od suštinske je važnosti da na njima bude prikazan porodični grb.“

„Naravno, gospodine.“

Onda me je Žan le Vist iznenadio. „Ali ne samo grb. Grb je na mnogo mesta već prikazan sam, i ovde i drugde u kući.“ Pokazao je grbove iznad ognjišta i vrata, kao i neke izrezbarene na tavanici, koje ranije nisam primetio. „Ne, želim da grb bude deo većeg prizora, da bude simbol mog položaja u srcu dvora.“

„Povorka, možda?“

„Bitka.“

„Bitka?“

* Franc. *Cour des Aides*, doslovno Sud pomoćnika, kraljevski sud zadužen za određivanje i prikupljanje poreza na poljoprivredne proizvode i robu koja se prodaje po čitavoj zemlji i za slučajeve zloupotreba službenog položaja. (Prim. prev.)

„Da. Bitka kod Nansija*.“

Zadržao sam na licu zamišljen izraz. Čak sam se malo i nasmešio, mada sam znao vrlo malo o bitkama, a o ovoj kod Nansija ništa, ni ko je učestvovao u njoj, niti ko je poginuo, a ko pobedio. Konji, pomislio sam. Da prekrijem ove zidove, moraću da naslikam najmanje dvadeset konja isprepletenih s ljudskim rukama, nogama i oklopima. Pitao sam se šta je navelo Žana le Vista – odnosno, mnogo verovatnije Leona – da odabere mene za ovaj posao. Ja na dvoru uživam ugled minijaturiste, slikara sićušnih portreta dama, koje ove daju muškarcima da nose. Hvaljene zbog svoje prefinjenosti, minijature su veoma tražene. Slikam grbove i vrata damskih kočija za napojnicu, ali moja prava veština je stvaranje lica veličine palca uz pomoć nekoliko dlaka divljeg vepra i boja pomešanih s belancetom. Za to je potrebna sigurna ruka, a to imam, čak i posle duge noći pijančenja u *Zlatnom petlu*. Ali na pomisao o slikanju dvadeset ogromnih konja počeo sam da se znojim, iako je dvorana bila hladna.

„Sigurni ste da želite bitku kod Nansija, gospodine?“ – rekao sam. To nije sasvim bilo pitanje.

Žan le Vist se namršti. „Zašto ne bih bio siguran?“

„Pitam bez razloga, gospodine“, odgovorio sam hitro. „Ali ovo će biti važna dela i morate biti sigurni da ste odabrali ono što zaista želite.“ Opsovao sam sebe zbog svojih nezgrapnih reči.

Žan le Vist frknu. „Uvek znam šta želim. Pa opet, čudim se tebi – ne deluješ oduševljeno ovim zadatkom. Možda bi

* U bici kod Nansija, 6. januara 1477, sukobile su se snage francuskog kralja Luja XI (1423–1483) i Šarla Smelog (1433–1477), poslednjeg vladajućeg vojvode od Burgundije, koji se protivio širenju moći francuske krune. Burgundska vojska je poražena, Šarl Smeli je u bici poginuo, a Burgundija je priključena posedima francuskog kralja. (Prim. prev.)

trebalo da nađem drugog umetnika, nekog ko će se ovome više radovati.“

Ponovo sam se duboko poklonio. „Oh, ne, gospodine, naravno da sam počastvovan i zahvalan što ste od mene zahtevali da stvorim ovako slavna dela. Siguran sam da nisam vredan misli koje mi upućujete u svojoj dobroti. Budite uvereni da ću u ove tapiserije uložiti svoje srce i svoju krv.“

Žan le Vist klimnu glavom, kao da mu se ovakva samoponižavanja duguju. „Ostaviću te s Leonom da se dogovoriš o pojedinostima i da izmeriš zidove“, reče okrećući se da izađe. „Očekujem prve nacрте pred Uskrs – do Pričesnog utorka, a slike do Vaznesenja.“

Kad smo ostali sami, Leon le Vje se zakikota. „Kakva si ti budala.“

S Leonom je najbolje odmah preći na stvar i ne obraćati pažnju na njegove šale. „Moj honorar je deset *livres tournois* – četiri sada, tri kad završim nacрте i tri kada slike budu gotove.“

„Pet *livres paris*“, odvrati on brzo. „Polu kad završiš crteže. Ostatak kad predaš slike i kad se uverimo da je gospodin zadovoljan.“

„Ne dolazi u obzir. Ne mogu da radim bez nešto novca unapred. I moj uslov je isplata u turnejskim livrama.“ Ličilo je na Leona da pokuša nešto ovakvo – pariske livre vredele su manje.

Leon slegnu ramenima, veselog pogleda. „Mi smo u Parizu, *n'est-ce pas*? Zašto da ne računamo u pariskim livrama. Tako više volim.“

„Osam *livres tournois*, tri odmah, zatim tri i dve.“

„Sedam. Daću ti dve sutra, zatim još dve i tri na kraju.“

Promenio sam temu – uvek je najbolje ostaviti trgovca da malo čeka. „Gde će tapiserije biti izatkane?“

„Na severu. Verovatno u Briselu. Tamošnji tkači su najbolji.“

Na severu? Zadrhta sam. Jednom sam imao posla u Turneu i toliko sam zamrzeo tamošnje mutno svetlo i sumnjičave ljude da sam se zakleo kako nikada više neću otići nikud severno od Pariza. Ali ja treba da uradim samo nacрте za tapiserije, a to mogu i ovde. Kada budu gotovi, neću imati više ništa s izradom tapiserija.

„*Alors*, šta znaš o bici kod Nansija?“ – upita me Leon.

Slegnuo sam ramenima. „Kakve to ima veze? Sve su bitke iste, *n'est-ce pas*?“

„To je isto kao kad bi rekao da su sve žene iste.“

Nasmešio sam se. „Ponavljam – sve su bitke iste.“

Leon odmahnu glavom. „Jadna tvoja žena jednog dana. Reci mi, a šta ćeš staviti na tapiserije?“

„Konje, ljude u oklopima, bojne zastave, koplja, mačeve, štitove, krv.“

„Šta će Luj Jedanaesti imati na sebi?“

„Oklop, naravno. Možda naročitu perjanicu na šlemu. Ne znam, zapravo, ali poznajem ljude koji će mi objasniti te stvari. Neko će nositi kraljevski ratni barjak, pretpostavljam.“

„Nadam se da su tvoji prijatelji pametniji od tebe i da će ti reći kako Luj Jedanaesti nije učestvovao u ovoj bici. U njoj su Švajcarci ubili Šarla Smelog – uz podršku Luja Jedanaestog, naravno, ali on sam nije bio tamo.“

„Oh.“ Ovakvo ponašanje bilo je svojstveno Leonu le Vjeu – da pravi budale od svih oko sebe osim od svog gospodara. Ne valja praviti Žana le Vista budalom.

„*Bon*.“ Leon izvadi iz džepa neke hartije i položi ih na sto. „Već sam raspravljao s gospodarom o sadržaju tapiserije i obavio neka merenja. Naravno, ti ćeš morati da izmeriš pažljivije. Pogledaj.“ Pokazao je šest grubo nacrtanih pravougaonika. „Ovde ima mesta za dve dugačke tapiserije i četiri manje. Evo toka bitke.“ Objasnio mi je bitku pažljivo i predložio prizor za svaku tapiseriju – okupljanje dveju vojski, prvobitni sukob, dva prizora ratnog meteža, zatim

smrt Šarla Smelog i pobjedničku povorku Švajcaraca. Iako sam ga slušao i pravio sopstvene skice na papiru, jedan deo mene se odvojio i pitao se na šta ja to pristajem. Na ovim tapiserijama neće biti žena, niti bilo čega minijaturnog i prefinjenog, ničega što će mi biti lako da naslikam. Zaradiću svoj honorar radeći dugo i naporno.

„Kada završiš slike“, podseti me Leon, „tvoj posao je gotov. Ja ću ih odneti tkačima na sever, a njihov crtač će ih uveličati za potrebe tkanja.“

Trebalo je da budem zadovoljan što neću morati da crtam velike konje, ali umesto toga počeo sam da branim svoj rad. „Kako da znam da je taj crtač pravi umetnik? Neću da upropasti moje nacрте.“

„On neće menjati ono što je Žan le Vist odlučio – samo ono što će pomoći nacrtima i izradi tapiserija. Ti nisi radio tapiserije, Nikola, zar ne? Radio si samo grbove.“

„Koje sam lično uvećavao – ne treba meni crtač. Svako sam sposoban da to uradim i za ovu porudžbinu.“

„Ove tapiserije nisu isto što i porodični grb. Biće neophodan vešt crtač. *Tiens*, ima još nešto što sam zaboravio da spomenem. Postaraj se da se na svakoj tapiseriji nađe grb porodice Le Vist. Gospodar će insistirati na tome.“

„Da li se gospodar zaista borio sa Švajcarcima?“

Leon se nasmeja. „Žan le Vist je u bici kod Nansija bez ikakve sumnje bio na strani suprotnoj od Francuza i borio se za kralja. To nije važno – samo stavi njegov grb na stegove i štitove koje drugi nose. Možda ćeš poželeti da vidiš neke slike ove i drugih bitaka. Idi kod štampara Žerara u Ulicu Vjej di Tampl – on će ti pokazati knjigu s gravirama bitke kod Nansija. Reći ću mu da te očekuje. Sada te ostavljam tvojim merenjima. Ako budeš imao teškoća, potraži me. I donesi mi crteže do Velike nedelje – ako budem želeo izmene, trebaće ti dovoljno vremena da ih izvedeš pre nego što ih vidi gospodar.“

Leon le Vje je očigledno služio kao oči Žana le Vista. Moraću njega da zadovoljim, a ako mu se ono što vidi bude dopalo, dopašće se i Žanu le Vistu.

Nisam mogao da odolim; postavio sam poslednje pitanje: „Zašto ste mene odabrali za ovu porudžbinu?“

Leon se uvi u svoju jednostavnu odoru – on nije nosio krzno po rubovima. „Nisam ja. Da je bilo do mene, ja bih uzeo nekoga ko je već radio tapiserije, ili bih otišao pravo tkačima – oni imaju pripremljene crteže i mogu da rade po njima. Tako je jeftinije, a crteži su im dobri.“ Leon je uvek govorio otvoreno.

„Zašto je onda Žan le Vist odabrao mene?“

„Saznaćeš uskoro. *Alors*, dođi sutra k meni, a ja ću spremi papire da ih potpišeš i novac.“

„Nisam još pristao na uslove.“

„Oh, mislim da jesi. Ima porudžbina koje umetnik ne može da odbije. Ovo je jedna od njih, Nikola Dezinossante.“ Pažljivo me je pogledao i otišao.

Bio je u pravu. Govorio sam kao da ću uraditi posao. Ipak, uslovi nisu bili tako loši. Leon le Vje se zapravo nije oštro pogađao. Odjednom sam se zapitao jesu li njegovi uslovi ipak u pariskim livrama.

Skrenuo sam pogled na zidove koje treba tako raskošno da zastrem. Imam dva meseca da nacrtam dvadeset konja i njihove jahače! Stao sam uz duži zid i prešao ga celom dužinom, izbrojavši dvanaest koraka; kraći zid bio je dugačak šest koraka. Dovukao sam stolicu uz jedan zid, popeo se na nju i protegao se koliko sam god mogao, ali ni izdaleka nisam uspeo da dodirnem tavanicu. Vratio sam stolicu na mesto i posle kraćeg oklevanja popeo se na hrastov sto. Ispratio sam se, ali i dalje mi je do tavanice nedostajala najmanje moja sopstvena visina.

Pitao sam se gde bih mogao da nađem dugačku motku da njome izmerim visinu, kada sam iza sebe začuo pevušenje i

okrenuo se. Na vratima je stajala neka devojka i posmatrala me. Lepa devojka – blede kože, visokog čela, dugačkog nosa, kose boje meda, bistrih očiju. Nikada još nisam video takvu devojku. Za trenutak nisam mogao ništa da kažem.

„Zdravo, lepotice“, uspeo sam najzad da izustim.

Devojka se nasmeja i skoči s noge na nogu. Na sebi je imala jednostavnu plavu haljinu s pripijenim gornjim delom, četvrtastim izrezom oko vrata i uskim rukavima. Haljina je bila dobro skrojena, od fine vune, ali bez ukrasa. Devojka je na glavi imala i jednostavnu maramu, a duga kosa padala joj je gotovo do struka. U poređenju sa sluškinjom koja je čistila ognjište, delovala je previše fino da bi bila služavka. Možda je gospođina družbenica?

„Gospodarica kuće želi da te vidi“, reče ona, a zatim se okrenu i otrča, sve vreme se smejući.

Nisam se ni makao. Dugogodišnje iskustvo naučilo me je da se psi, sokolovi i dame vrate ako ostaneš tamo gde si bio. Čuo sam šljapkanje njenih koraka po susednoj prostoriji; onda je stala. Posle trenutak-dva ponovo sam začuo njene korake i ona se pojavila na vratima. „Ideš li?“ I dalje se smešila.

„Poći ću, lepotice, ako kreneš sa mnom i ne trčiš napred kao da sam zmaj od kog moraš pobeći.“

Nasmejala se. „Dođi“, pozvala me je; ovog puta skočio sam sa stola. Morao sam da idem brzo kako bih držao korak s njom dok je trčala iz sobe u sobu. Suknja joj je lepršala kao da je podiže neki pritajeni vetar. Iz blizine je mirisala na nešto slatko i oštro, a ispod svega toga osećao se miris znoja. Usta su joj se pokretala kao da nešto žvaće.

„Šta to imaš u ustima, lepotice?“

„Zubobolju.“ Isplazila je jezik – na ružičastom vrhu ležao je karanfilić. Od prizora njenog jezika mi se digao. Želeo sam da je povalim.

„O, to sigurno boli.“ Ja bih ga bolje sisao. „A zašto tvoja gospođa želi da me vidi?“

Devojka me veselo pogleda. „Pretpostavljam da će ti sama reći.“

Usporio sam. „Čemu žurba? Ona neće zameriti, zar ne, ako nas dvoje malo pročaskamo usput?“

„O čemu želiš da razgovaramo?“ Skrenula je uz zavojite stepenice.

Skočio sam na stepenik ispred nje kako bih je zaustavio. „Kakve životinje voliš?“

„Životinje?“

„Ne želim da o meni misliš kao o zmaju. Više bih voleo da me zamišljaš kao nešto drugo. Kao nešto što voliš.“

Devojka se zamisli. „Onda kao papagaja, možda. Ja volim papagaje. Imam ih četiri. Jedu mi iz ruke.“ Optrčala me je i stala na stepenik iznad mene. Nije krenula dalje. Da, pomislio sam. Izložio sam robu i ona dolazi da pogleda. Priđi bliže, mila moja, i pogledaj moje šljive. Stisni ih.

„Ne kao papagaja“, rekoh. „Svakako me ne smatraš kreštavcem i oponašateljem.“

„Moji papagaji ne dižu galamu. Ali svejedno, ti si umetnik, *n'est-ce pas*? Ti oponašaš život.“

„Ja činim sve lepšim nego što jeste – iako ima ponešto, mila moja, što se ne može ulepšati bojom.“ Obišao sam je i stao tri stepenika iznad. Hteo sam da vidim hoće li mi prići.

Prišla mi je. Oči su joj ostale široko otvorene i jasne, ali usne su joj se iskrivile u znalački osmeh. Jezikom je premetila karanfilić iz jednog obraza u drugi.

Bićeš moja, mislio sam. Imaću te.

„Možda si lisica“, reče ona. „U tvojoj smeđoj kosi ima crvenih vlasi.“

Napućio sam se. „Kako možeš biti tako okrutna? Zar izgledam prepredeno? Da li bih prevario nekoga? Trčim li po strance, a nikad pravo? Radije bih bio pas koji leži pred nogama svoje gospodarice i ostaje joj zauvek odan.“

„Psi zahtevaju previše pažnje“, reče devojka, „skaču na mene i prljaju mi suknje blatnjavim šapama.“ Obišla me je i ovog puta nije stala. „Dođi – moja gospodarica čeka. Ne smemo se duže zadržavati.“

Morao sam da požurim; previše vremena sam straćio na druge životinje. „Znam koja životinja želim da budem“, prodahtao sam trčeci za njom.

„Koja?“

„Jednorog. Znaš li šta je to jednorog?“

Devojka frknu. Stigla je na vrh stepenica i otvorila vrata jedne sobe. „Znam da voli da polaže glavu devicama u kri-lo. Da li bi to želeo da učiniš?“

„Ah, ne misli tako loše o meni. Jednorog radi nešto mnogo veće od toga. Vidiš, njegov rog ima naročitu moć. Jesi li to znala?“

Devojka uspori da me pogleda. „Kakvu moć?“

„Ako je bunar zatrovan...“

„Ovde ima bunar!“ Devojka stade i pokaza kroz prozor ka dvorištu. Preko ivice bunara naginjala se neka mlađa devojka i gledala dole, a sunce joj je kupalo kosu zlatnom svetlošću.

„Žan uvek to radi“, reče devojka. „Voli da gleda svoj odraz.“ Dok smo gledali, devojka pljunu u bunar.

„Ako je tvoj bunar otrovan, lepotice, ili zagađen, baš kao što ga je Žan upravo zagađila, trebalo bi da jednorog dođe i umoči svoj rog u vodu kako bi ponovo bila čista. Šta misliš o tome?“

Devojka pomeri jezikom karanfilić u ustima. „Šta bi hteo da mislim o tome?“

„Želim da o meni misliš kao o jednorogu. Ponekad si i ti uprljana, da, čak i ti, lepotice. Kao i svaka žena. To je Evina kazna. Ali možeš ponovo postati čista, svakog meseca, samo ako me pustiš da se staram o tebi.“ Da te krešem i krešem dok ne počneš da plačeš i smeješ se istovremeno. „Svakog

meseca vratićeš se u raj.“ Ova poslednja rečenica nikad nije omanula kad sam lovio ženu – zamisao o tom jednostavnom raju kao da ih je opčinjavala. Uvek su širile noge za mene u nadi da će ga pronaći. Možda neke i jesu.

Devojka se nasmeja, ovog puta raskalašno. Bila je spremna. Posegao sam da je stegnem i zapečatim naš dogovor.

„Klod? Jesi li to ti? Zašto si se toliko zadržala?“ Vrata preko puta nas su se otvorila i na njima se pojavila jedna žena; zurila je u nas, ruku skrštenih na grudima. Spustio sam ruku.

„*Pardon*, mama. Evo ga.“ Klod odstupi jedan korak i pokaza na mene. Poklonio sam se.

„Šta ti je to u ustima?“ – upita žena.

Klod proguta. „Karanfilić. Za zub.“

„Trebalo bi da žvaćeš nanu, ona je mnogo bolja za zubobolju.“

„Da, mama.“ Klod se ponovo nasmeja – verovatno zbog izraza mog lica. Okrenula se i otrčala, zalupivši vrata za sobom. Njeni koraci odjekivali su prostorijom.

Stresao sam se. Upravo sam pokušao da zavedem kćer Žana le Vista.

U ono nekoliko prilika kada sam dolazio u kuću u Ulici Di Fur, video sam tri Le Vistove kćeri samo izdaleka – kako trče po dvorištu, sjahuju s konjâ, šetaju praćene grupom dama do crkve Sen Žermen de Pre. Naravno, i devojka na bunaru bila je jedna od njih – da sam obratio pažnju shvatio bih, videvši njenu kosu i držanje, da su ona i Klod sestre. Onda bih znao ko su i ne bih ispričao Klod priču o jednorogu. Ali, nisam mislio na to ko je ona – mislio sam samo kako da je odvedem u krevet.

Klod treba samo da ponovi svom ocu ono što sam joj rekao i on će me izbaciti napolje i oduzeti mi porudžbinu. I ja nikada više neću videti Klod.

Želeo sam je više nego ranije, i to ne samo u postelji. Želeo sam da ležim pored nje i govorim joj, da dodirujem te

usne i tu kosu i zasmejavam je. Pitao sam se kuda li je otrčala. Meni nikad neće biti dopušteno da tamo uđem – pariški slikar ne može ući za vlastelinskom kćeri.

Stajao sam gotovo nepomično i mislio o svemu tome. Možda sam razmišljao za trenutak predugo. Žena na vratima se pomerila tako da su joj brojanice zakačene za pojas zvecnule o dugmad na rukavu, i ja sam se prenuo iz svojih misli. Ipak, ona ništa nije rekla, ali je otvorila vrata širom i vratila se u sobu. Ušao sam za njom.

Slikao sam minijature u odajama mnogih dama – ova se nije mnogo razlikovala od njih. Tu je bio krevet od kesternovog drveta skriven zavesama od žute i plave svile. U polukrugu su stajale stolice od orahovine s vezenim jastucima. U sobi je bio i stočić prekriven bocama, sandučić za nakit i nekoliko sanduka za odeću. Otvoreni prozor uokvirivao je crkvu Sen Žermen de Pre. U uglu sobe sedele su okupljene gospođine družbenice i vezle. Nasmešile su mi se kao da su jedna, a ne pet žena, a ja sam prekoreo sebe što sam i pomislio da bi Klod mogla da bude jedna od njih.

Ženevjev de Nanter – žena Žana le Vista i gospodarica kuće – sela je pored prozora. Očigledno je nekada bila lepa koliko i njena kći. Još je bila privlačna žena, širokog čela i fine brade, ali dok je Klodino lice bilo oblika srca, njeno je postalo trouglasto. Petnaest godina braka sa Žanom le Vistom izravvalo joj je obline, stvrdnulo vilicu, izboralo čelo. Oči su joj bile tamne ribizle nasuprot Klodinim svetlim dunjama.

Ipak je, makar u nečemu, bila privlačnija od svoje kćeri. Haljina joj je bila bogatija – brokat krem i zelene boje sa zamršenom šarom cveća i lišća. Nosila je lepu ogrlicu, a kosa joj je bila upletena svilom i biserima. Za nju nikada niko ne bi pomislio da je družbenica – očigledno je bila odevena da bude služena.

„Upravo si bio s mojim mužem u Velikoj dvorani“, reče ona. „Razgovarali ste o tapiserijama.“

„Tako je, gospođo.“

„Pretpostavljam da on želi bitku.“

„Da, gospođo. Bitku kod Nansija.“

„I koji će prizori biti na tapiserijama?“

„Nisam siguran, gospođo. Gospodin mi je tek malopre rekao za tapiserije. Treba da sednem i napravim skice pre nego što budem mogao pouzdano da vam kažem.“

„Hoće li na njima biti ljudi?“

„Svakako, gospođo.“

„Konja?“

„Da.“

„Krvi?“

„*Pardon*, gospođo?“

Ženevjev de Nanter odmahnu rukom. „To je bitka. Hoće li biti krvi koja teče iz rana?“

„Pretpostavljam, gospođo. Šarl Smeli će poginuti, naravno.“

„Jesi li ikada bio u bici, Nikola Dezinossante?“

„Nisam, gospođo.“

„Želim da za trenutak zamisliš da si vojnik.“

„Ali ja sam dvorski minijaturista, gospođo.“

„Znam to, ali za trenutak budi vojnik koji se borio u bici kod Nansija. Izgubio si ruku u toj bici. Sediš u Velikoj dvorani kao gost moga muža i moj. Pored tebe je tvoja žena, tvoja ljupka mlada žena koja ti pomaže oko teškoća proizašlih iz toga što nemaš obe ruke – kidanje hleba, opasivanje mača, uzjahivanje na konja.“ Ženevjev de Nanter govorila je jednolično, kao da peva uspavanku. Odjednom sam se osećao kao da plutam niz reku, a nemam pojma kuda me nosi.

Da nije ona malo luda, pomislio sam.

Ženevjev de Nanter prekrsti ruke i okrenu glavu u stranu. „Dok jedeš, gledaš tapiserije sa prizorima bitke u kojoj

si izgubio ruku. Prepoznaješ sliku pogibije Šarla Smelog, tvoja žena vidi krv kako kulja iz njegovih rana. Posvuda vidiš stegove porodice Le Vist. Ali, gde je Žan le Vist?“

Pokušao sam da se setim onoga što mi je rekao Leon. „Gospodin je uz kralja, gospođo.“

„Tako je. Tokom bitke moj muž i kralj bili su ušuškani na dvoru u Parizu, daleko od Nansija. Kao vojnik Žana le Vista, kako bi se osećao znajući da on nije učestvovao u bici kod Nansija, a svuda po tapiserijama vidiš njegove zastave?“

„Pomislilo bih kako je gospodin važan čovek i treba da bude uz kralja, gospođo. Njegovi saveti su mnogo važniji od njegovih ratničkih veština.“

„Ah, to je vrlo diplomatski, Nikola Dezinossante. Ti si mnogo bolji diplomata od mog muža. Ali, plašim se da to nije pravi odgovor. Želim da pažljivo razmisliš i kažeš mi šta bi takav vojnik pomislio.“

Sada sam shvatio kuda vodi reka reči koja me je nosila. Nisam znao šta će se desiti kad se ukotvim.

„Bio bi uvređen, gospođo. Kao i njegova žena.“

Ženevjev de Nanter klimnu glavom. „Da. Sad razumeš.“

„Ali to nije razlog...“

„Osim toga, ne želim da moje kćeri gledaju krvavu klanicu dok zabavljaju zvanice na gozbi. Upoznao si Klod – da li želiš da ona dok jede pilji u neku ranu na konjskom bedru ili u čoveka odsećene glave?“

„Ne, gospođo.“

„I neće.“

Druženice su me podsmešljivo gledale iz ugla. Ženevjev de Nanter me je dovela tačno tamo gde je želela. Bila je pametnija od većine plemkinja koje sam slikao. Zbog toga sam, kako sam shvatio, i poželeo da je zadovoljim. To bi moglo biti opasno.

„Ne mogu protiv gospodinovih želja, gospođo.“

Ženevjev de Nanter se nasloni u stolici. „Reci mi, Nikola, znaš li ko te je odabrao da izradiš ove tapiserije?“

„Ne, gospođo.“

„Ja.“

Zagledao sam se u nju. „Zašto, gospođo?“

„Videla sam minijature dama s dvora koje si ti naslikao. Uhvatio si u njima nešto što mi se dopada.“

„Šta to, gospođo?“

„Njihovu duhovnu prirodu.“

Poklonio sam se, iznenađen. „Hvala vam, gospođo.“

„Klod bi koristili primeri duhovne prirode. Ja se trudim, ali ona ne sluša svoju majku.“

Usledila je tišina. Premestio sam se s noge na nogu. „Šta – šta želite da naslikam umesto bitke, gospođo?“

Oči Ženevjev de Nanter zasijaše. „Jednoroga.“

Skamenio sam se.

„Damu i jednoroga“, dodala je.

Mora da me je čula kad sam govorio s Klod. Sigurno me je čula, inače ne bi ovo predložila. Je li slušala kako zavodim njenu kćer? Pokušao sam da pogodim po njenom izrazu lica. Delovala je zadovoljno samom sobom, čak nestašno. Ako zna, može da kaže Žanu le Vistu za moj pokušaj zavodjenja njihove kćeri – ukoliko Klod nije to već učinila – pa ću izgubiti porudžbinu. Ne samo to – jednom jedinom rečju Ženevjev de Nanter može da uništi moj ugled na dvoru i ja više nikada neću naslikati nijednu minijaturu.

Nije mi bilo druge nego da pokušam da je umilostivim. „Volite jednoroge, gospođo?“

Jedna od družbenica se zakikota. Ženevjev de Nanter se namršti i devojka učuta. „Nikada nijednog nisam videla, kako onda da znam? Ne, mislim na Klod. Ona ih voli, a ona je naše najstarije dete i jednog dana će naslediti tapiserije. Onda neka dobije nešto što voli.“

Čuo sam priče da porodica nema naslednika, o tome kako Žana le Vista grize što nema sina da mu ostavi svoj voljeni grb. Krivica za tri kćeri mora da teško pritiska njegovu ženu. Pogledao sam je nešto toplije.

„Šta želite da jednorog radi, gospođo?“

Ženevjev de Nanter odmahnu rukom. „Ti predloži šta bi mogao da radi.“

„Može da beži od lovaca. Gospodinu bi se to možda dopalo.“

Ona odmahnu glavom. „Neću konje i krv. A Klod ne bi volela da ubiju jednoroga.“

Nisam smeo da rizikujem s pričom o jednorogovom čarobnom rogu. Moraću da ponovim Klodinu zamisao. „Dama može da zavede jednoroga. Svaka tapiserija može da bude prizor kako ga dama mami u šumi muzikom, hranom i cvećem. Na kraju će joj on položiti glavu u krilo. To je vrlo omiljena priča.“

„Možda. Naravno, Klod bi se to dopalo. Ona je devojka na pragu života. Da, devica koja kroti jednoroga možda je prava stvar. Mada bi možda za mene bilo bolno da sedim okružena time koliko i prizorima bitaka.“ Poslednje reči izgovorila je gotovo za sebe.

„Zašto, gospođo?“

„Biću okružena zavodjenjem, mladošću, ljubavlju. Šta meni znači sve to?“ Pokušala je da ovo kaže prezrivo, ali zvučala je gotovo čežnjivo.

Ona ne deli postelju sa svojim mužem, pomislio sam. Rodila je kćeri i obavila svoju dužnost. I to ne najbolje – nije rodila sinove. Sada se on zatvorio za nju i nije joj ostalo ništa. Nemam naviku da sažaljevam vlastelinke, s njihovim toplim vatrama, punim stomacima i družbenicama koje ih prate i služe. Ali u tom trenutku bilo mi je žao Ženevjev de Nanter. Jer, odjednom sam video sebe za deset godina – posle dugih putovanja, ljutih zima, bolesti – samog u hladnoj

postelji, bolnih udova, zgrčenih šaka nesposobnih da uhvate četkicu. Kada prestanem da budem koristan, šta će biti sa mnom? Smrt ću tada dočekati dobrodošlicom. Pitao sam se da li i ona tako misli.

Gledala me je svojim tužnim, pametnim očima.

Nešto u tim tapiserijama biće njeno, shvatio sam iznenada. Neće one govoriti samo o zavođenju u šumi, nego o još nečemu, ne samo o devici, nego i o ženi koja će ponovo postati devica, tako da će tapiserije pričati o celom životu žene, o njegovom početku i kraju. O svim njenim izborima sakupljenim u jedno, isprepletenim skupa. To ću učiniti. Nasmešio sam joj se.

Začu se zvono sa tornja crkve Sen Žermen de Pre.

„Seksta*“, reče jedna dama.

„Idem na misu“, reče Ženevjev de Nanter. „Propustili smo prethodne, a neću moći na Večernju – mene i moga gospodara očekuju na dvoru.“ Ustala je, a druga dama joj je prinela kovčežić. Podigla je ruke, otkopčala ogrlicu i skinula je; dragulji su joj za trenutak zasvetlucali na dlanu pre nego što je spustila ogrlicu u kovčežić da je zaključaju. Njena družbenica podiže biserima ukrašen krst na dugačkom lancu, a kada je Ženevjev de Nanter klimnula glavom, ova joj ga stavi oko vrata. Ostale dame su spremale ručni rad i sakupljale svoje stvari. Znao sam da će me sada otpustiti.

„*Pardon*, gospođo, ali hoće li gospodin pristati na jednorožca umesto bitke?“

Ženevjev de Nanter nameštala je pleteni pojas oko struka, a jedna dama joj je otkopčala tamnocrvenu gornju suk-nju tako da su nabori pali po podu i prekrili zeleno i belo lišće i cveće. „Ti ćeš morati da ga ubediš.“

* Seksta (lat. *sext*) jedan je od sedam kanonskih sati katoličke crkve kada se obavljaju molitve i pada negde oko podneva. (Prim. prev.)

„Ali – svakako vi treba da mu to kažete, gospođo. Na kraju krajeva, uverili ste ga da meni poveri izradu nacрта.“

„Ah, to je bilo lako – on nimalo ne mari za ljude. Jedan umetnik ili drugi, njemu je svejedno, sve dok su prihvaćeni na dvoru. Ali tema tapiserija je tvoja i njegova stvar – ja ne treba s tim da imam nikakve veze. Zato je najbolje da sve čuje od tebe.“

„Možda bi trebalo da s vašim mužem govori Leon le Vje.“

Ženevjev de Nanter frknu. „Leon se neće usprotiviti željama moga muža. On štiti sebe. Pametan je, ali nije lukav – a da bi neko ubedio Žana potrebno mu je lukavstvo.“

Spustio sam pogled ka podu i namrštitio se. Sjaj nacрта koje ću načiniti bio me je zaslepio, ali sada sam polako počeo da shvatam težinu svog položaja. Više me je privlačilo da uradim slike dame i jednoroga nego prizore bitke, ali ni ja nisam želeo da se usprotivim željama Žana le Vista. Ipak, činilo se da nemam izbora. Bio sam uhvaćen u mrežu ispletenu između Žana le Vista i njegove žene i kćeri, i nisam znao kako da se ispetljam. Ove tapiserije stvoriće mi jada, mislio sam.

„Palo mi je na pamet nešto prepredeno, gospođo.“ Družbenica koja je progovorila bila je najružnija od svih, ali imala je živahne oči koje su se micale tamo-amo dok je razmišljala. „Zapravo, to je šaljiva zamisao. Znae da gospodin voli šale.“

„Tako je“, saglasi se Ženevjev de Nanter.

„*Visté* znači brzina. Jednorog je *visté*, zar ne? Nijedna životinja ne trči brže. Prema tome, kad vidimo jednoroga, pomislimo na *Viste*.“

„Beatris, tako si pametna – ako tvoja zamisao upali kod mog muža, možeš se udati za Nikolu Dezinosanta. Daću ti svoj blagoslov.“

Trznuo sam glavom. Beatris se nasmejala, a sve ostale joj se pridružiše. Nisam bio siguran da li se Ženevjev de Nanter šali.

Smejući se i dalje, Ženevjev de Nanter povede svoje dame napolje, ostavivši me samog.

Stajao sam nepomično u tihoj sobi. Trebalo je da nađem dugačku motku i vratim se u veliku dvoranu da nastavim s merenjem, ali prijalno mi je da ostanem ovde, bez dama da mi se podsmevaju. U ovoj sobi mogao sam da mislim.

Osvrnuo sam se oko sebe. Na zidovima su visile dve tapiserije, a pored njih i *Blagovesti* koje sam ja naslikao. Posmatrao sam tapiserije. Prikazivale su berače grožđa; muškarci su sekli lozu dok su žene gazile grožđe, sukanja zadenu-tih visoko za pojas tako da su im se videli isprskani listovi. Tapiserije su bile mnogo veće od slike i nisu imale njenu dubinu. Zbog tkanja su delovale grubo, manje opipljivo i neposredno nego Devica na mojoj slici. Ipak, čuvale su toplotu u prostoriji i ispunjavale je živošću crvene i plave boje.

Cela soba puna tapiserija – biće to kao stvaranje malog sveta, i to punog žena, a ne konja i ratnika. To mi se više dopadalo, bez obzira na to koliko će mi biti teško da ubedim Žana le Vista.

Pogledao sam kroz prozor. Ženevjev de Nanter i Klod le Vist išle su u pratnji svojih dama ka crkvi, a suknje su im lepršale. Sunce je sijalo tako jako da su mi pošle suze i morao sam da zatrepćem. Kad sam ponovo progledao, njih više nije bilo; zamenila ih je sluškinja koja nosi moje dete. Nosi-la je korpu i išla u drugom pravcu.

Zašto se ona družbenica tako gromko smejala na pomi-sao da se uda za mene? Iako nisam mnogo razmišljao o bra-ku, pretpostavljao sam da ću se jednog dana oženiti kako bi me neko pazio u starosti. Dobro sam stajao na dvoru, stal-no sam dobijao porudžbine, a sada ću raditi i ove tapiseri-je i tako izdržavati sebe i svoju ženu. Nisam imao sedih u kosi, izgubio sam samo dva zuba i mogao sam da zaorem tri puta za noć ako se ukaže potreba. Tačno, bio sam umetnik, a ne plemić ili bogati trgovac. Ali nisam bio kovač, obučar

ili zemljoradnik. Ruke su mi bile čiste, nokti uredni. Zašto se onoliko smejala?

Odlučio sam da najpre završim s premeravanjem dvorane, šta god morao da nacrtam za njene zidove. Trebala mi je motka, pa sam našao domoupravitelja u skladištima kako broji sveće. Bio je neprijatan prema meni kao i ranije, ali me je uputio u štale. „Pazi šta radiš s tom motkom“, naredio mi je. „Nemoj da napraviš neku štetu s njom.“

Iscerio sam se. „Nisam znao da si podvodač“, rekao sam.

Domoupravitelj se namršti. „Nisam tako mislio, ali me ne čudi što si tako shvatio kad ne umeš da obuzdaš sopstvenu šipku.“

„Kako to misliš?“

„Znaš ti na šta ja mislim. Na ono što si učinio Mari-Selest.“

Mari-Selest. Ime mi ništa nije govorilo.

Kad je video moj prazni pogled, domoupravitelj je zarežao: „Sluškinja koju si napumpao, gade.“

„A, ona. Trebalo je bolje da pripazi.“

„Kao i ti. Ona je dobra devojka – zaslužuje boljeg od tebe.“

„Žao mi je za Mari-Selest, ali dao sam joj novaca i biće s njom sve u redu. Sada moram po tu motku.“

Domoupravitelj zagunđa. Kad sam se okrenuo da pođem, promrmljao je: „Pazi leđa, gade.“

Našao sam motku u štalama i poneo je preko dvorišta kad je Žan le Vist izašao iz kuće. Prošao je pored mene ni ne pogledavši me – mora da je pomislio kako sam neki sluga – a ja sam viknuo: „Gospodine! Trenutak, molim vas!“ Ako mu sada ne kažem nešto, možda više neću imati prilike da se vidim s njim nasamo.

Žan le Vist se okrenuo da vidi ko ga zove, zatim zagunđao i nastavio svojim putem. Potrčao sam za njim. „Molim vas, gospodine. Želeo bih da još malo porazgovaramo o tapi-serijama.“

„Treba da razgovaraš s Leonom, ne sa mnom.“

„Tako je, gospodine, ali smatram da o nečemu ovako važnom kao što su tapiserije treba da govorim neposredno s vama.“ Dok sam hitao za njim, kraj motke je pao i zakačio kamen, a motka mi je ispala iz ruke i pala na tlo. Zveket je odjeknuo celim dvorištem. Žan le Vist stade i zagleda se u mene.

„Zabrinut sam, gospodine“, rekoh užurbano. „Čini mi se da bi trebalo na zidove da izložite ono što drugi očekuju od tako istaknutog dvoranina. Od samog predsednika Suda pomoćnika.“ Smišljao sam reči usput.

„Šta hoćeš da kažeš? Imam posla.“

„Video sam tokom godine nacрте za mnoge tapiserije koje su plemenite porodice poručile od mojih kolega umetnika. Sve su imale nešto zajedničko – *millefleur* u pozadini.“ To je bilo tačno – pozadina od gusto isprepletenog cveća bila je vrlo omiljena u poslednje vreme, naročito zato što su tkачи sa severa usavršili tehniku izrade.

„Cveće?“ – ponovi Žan le Vist gledajući pred svoja stopala kao da je upravo ugazio u nešto.

„Tako je, gospodine.“

„U bitkama nema cveća.“

„Nema, gospodine. Oni nisu tkali bitke. Nekoliko mojih kolega izradilo je nacрте s – s jednorozima, gospodine.“

„S jednorozima?“

„Da, gospodine.“

Žan le Vist izgledao je tako sumnjičavo da sam brzo dodao još jednu laž za koju sam mogao da se nadam da je neće otkriti. „Nekoliko plemenitih porodica poručilo je jednoroge – Žan d'Alanson, Šarl de San Emilion, Filip de Šartr.“ Pokušao sam da navedem porodice koje teško da će Žan le Vist posetiti – ili su živele suviše daleko, ili su bile previše ili nedovoljno plemenite za Le Vistove.

„Nisu naručili bitke“, ponovi Žan le Vist.

„Nisu, gospodine.“

„Jednorozī.“